

Výkladové stanovisko týkajúce sa označenia pôvodu tovaru z území okupovaných Izraelom od roku 1967

(2015/C 375/05)

(1) Európska Únia v súlade s medzinárodným právom neuznáva zvrchovanosť Izraela nad územiami, ktoré Izrael okupuje od júna 1967, konkrétne Golanské výšiny, pásmo Gazy a západný breh Jordánu vrátane východného Jeruzalema, a nepovažuje ich za súčasť Izraelského územia⁽¹⁾, a to bez ohľadu na ich právny štatút vyplývajúci z domácich izraelských právnych predpisov⁽²⁾. Únia dala jasne najavo, že neuzná žiadne zmeny hraníc voči stavu spred roku 1967 okrem tých, na ktorých sa dohodli strany mierového procesu na Blízkom východe⁽³⁾.

(2) Uplatňovanie existujúcich právnych predpisov Únie na označenie pôvodu výrobkov na výrobky pochádzajúce z území okupovaných Izraelom bolo predmetom oznámení či usmernení, ktoré prijali príslušné orgány niekoľkých členských štátov. Spotrebiteľia, hospodárske subjekty a národné orgány sa vskutku dožadujú vyjasnenia, pokiaľ ide o existujúce právne predpisy Únie týkajúce sa informácií o pôvode výrobkov z území okupovaných Izraelom⁽⁴⁾. Cieľom je takisto zabezpečiť, aby Únia v súlade s medzinárodným právom dodržiavala svoje stanoviská a záväzky a neuznávala zvrchovanosť Izraela nad územiami okupovanými od júna 1967. Zámerom tohto stanoviska je aj to, aby sa zachovalo otvorené a hladké obchodovanie; stanovisko nebráni obchodným tokom a nemalo by sa tak ani vnímať.

(3) Týmto oznámením sa nevytvárajú žiadne nové legislatívne predpisy. Hoci z neho vyplýva, že Komisia rozumie, ako fungujú príslušné právne predpisy Únie, za ich presadzovanie sú naďalej zodpovedné členské štáty. Podľa judikatúry musia členské štáty zabezpečiť, aby sankcie za porušovanie ustanovení práva EÚ, ktorých výber je na ich uvážení, boli účinné, primerané a odradzujúce⁽⁵⁾. Komisia ako strážkyňa zmlúv zabezpečuje plnenie uvedených záväzkov členských štátov, ak je to nutné aj prostredníctvom konaní o nesplnení povinnosti. Týmto oznámením nie sú dotknuté iné požiadavky stanovené právnymi predpismi Únie ani prípadný výklad Súdneho dvora.

⁽¹⁾ Pozri vec C-386/08 *Brita* [2010] ECR I-1289, body 47 a 53.

⁽²⁾ Podľa izraelských právnych predpisov sú východný Jeruzalem a Golanské výšiny pripojené k Izraelskému štátu, kým západný breh Jordánu je zahrnutý pod označenie „územia“.

⁽³⁾ Pozri medzi iným závery Rady pre zahraničné veci o mierovom procese na Blízkom východe prijaté 14. mája 2012, 10. decembra 2012 a 17. novembra 2014.

⁽⁴⁾ Výklad toho, čo predstavuje informácie o pôvode v súlade s právnymi predpismi EÚ, uvedené v tomto oznámení, sa bude uplatňovať na všetky budúce ustanovenia s podobným obsahom, ako majú ustanovenia, ktoré sú platné v súčasnosti a na ktoré sa vzťahuje toto oznámenie.

⁽⁵⁾ Pozri medzi iným vec 68/88 *Commission v Greece* [1989] ECR 2965, body 23 a 24; vec C-326/88 *Hansen* [1990] ECR I-2911, bod 17; spojené veci C-387/02, C-391/02 a C-403/02 *Berlusconi and Others* [2005] ECR I-3565, bod 65.

(4) V niekoľkých právnych predpisoch EÚ sa v súčasnosti stanovuje povinné označenie pôvodu predmetného výrobku. Táto požiadavka často súvisí s označením „krajiny pôvodu“⁽⁶⁾, no niekedy sa v prípade potravín používajú aj iné výrazy ako napríklad „miesto pôvodu“⁽⁷⁾. S výhradou osobitných ustanovení, ktoré sú v rozpore s príslušnými ustanoveniami v príslušných právnych predpisov Únie, sa krajina pôvodu potravín bude v zásade určovať na základe nepreferenčných pravidiel pôvodu stanovených v colných predpisoch⁽⁸⁾.

(5) Ak sa označenie pôvodu predmetného výrobku výslovne vyžaduje v príslušnom ustanovení právneho predpisu EÚ, musí byť správne a nesmie spotrebiteľov uvádzať do omylu.

(6) Ak označenie pôvodu nie je povinné a pôvod sa uvádza na dobrovoľnom základe, informácie musia byť správne a nesmú spotrebiteľov uvádzať do omylu⁽⁹⁾.

(7) Keďže Golanské výšiny a západný breh Jordánu (vrátane východného Jeruzalema)⁽¹⁰⁾ nie sú podľa medzinárodného práva súčasťou izraelského územia, označenie „výrobok z Izraela“⁽¹¹⁾ sa v zmysle uvedených právnych predpisov považuje za nesprávne a klamlivé.

(8) Pokiaľ je označenie pôvodu povinné, bude sa musieť použiť iný výraz, ktorý bude zohľadňovať to, pod akými názvami sú tieto územia v mnohých prípadoch známe.

(9) V prípade výrobkov z Palestíny⁽¹²⁾, ktoré nepochádzajú z osád, by označením, ktoré nie je klamlivé v súvislosti so zemepisným pôvodom a ktoré zároveň zodpovedá medzinárodným praktikám, mohlo byť „výrobok zo západného brehu Jordánu (palestínsky výrobok)“⁽¹³⁾, „výrobok z Gazy“ alebo „výrobok z Palestíny“.

⁽⁶⁾ Pozri napríklad: v **prípade kozmetiky** článok 19 ods. 1 písm. a) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1223/2009 z 30. novembra 2009 o kozmetických výrobkoch, (Ú. v. EÚ L 342, 22.12.2009, s. 59), v **prípade čerstvého ovocia a zeleniny**: nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa vytvára organizácia trhov s poľnohospodárskymi výrobkami, a ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007 (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 671) a článok 6 a časť A 4 ods. B prílohy I k vykonávaciemu nariadeniu Komisie (EÚ) č. 543/2011 zo 7. júna 2011, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá uplatňovania nariadenia Rady (ES) č. 1234/2007, pokiaľ ide o sektory ovocia a zeleniny a spracovaného ovocia a zeleniny (Ú. v. EÚ L 157, 15.6.2011, s. 1), v **prípade rýb**: článok 38 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1379/2013 z 11. decembra 2013 o spoločnej organizácii trhov s produktmi rybolovu a akvakultúry, ktorým sa menia nariadenia Rady (ES) č. 1184/2006 a (ES) č. 1224/2009 a zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 104/2000 (Ú. v. EÚ L 354, 28.12.2013, s. 1), v **prípade vína**: článok 119 ods. 1 písm. e) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013 a článok 55 nariadenia Komisie (ES) č. 607/2009 zo 14. júla 2009, ktorým sa ustanovujú určité podrobné pravidlá vykonávania nariadenia Rady (ES) č. 479/2008, pokiaľ ide o chránené označenia pôvodu a zemepisné označenia, tradičné pojmy, označovanie a obchodnú úpravu určitých vinárskych výrobkov (Ú. v. EÚ L 193, 24.7.2009, s. 60), v **prípade medu**: článok 2 ods. 4 smernice Rady 2001/110/ES z 20. decembra 2001 o mede (Ú. v. EÚ L 10, 12.1.2002, s. 47), v **prípade olivového oleja**: článok 4 vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) č. 29/2012 z 13. januára 2012 o obchodných normách na olivový olej (Ú. v. EÚ L 12, 14.1.2012, s. 14), v **prípade hovädzieho a telacieho mäsa**: články 13 až 15 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1760/2000 zo 17. júla 2000, ktorým sa zriaďuje systém identifikácie a registrácie hovädzieho dobytku, o označovaní hovädzieho mäsa a výrobkov z hovädzieho mäsa a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 820/97 (Ú. v. EÚ L 204, 11.8.2000, s. 1), v **prípade predbaleného hydinového mäsa z tretích krajín**: článok 5 nariadenia Komisie (ES) č. 543/2008 zo 16. júna 2008, ktorým sa zavádzajú podrobné pravidlá uplatňovania nariadenia Rady (ES) č. 1234/2007 o obchodných normách pre hydinové mäso (Ú. v. EÚ L 157, 17.6.2008, s. 46), v **prípade čerstvého, chladeného a mrazeného mäsa zo sviň, oviec, kôz a hydiny**: príloha XI k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1169/2011 z 25. októbra 2011 o poskytovaní informácií o potravinách spotrebiteľom, ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 a (ES) č. 1925/2006 a ktorým sa zrušuje smernica Komisie 87/250/EHS, smernica Rady 90/496/EHS, smernica Komisie 1999/10/ES, smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/13/ES, smernice Komisie 2002/67/ES a 2008/5/ES a nariadenie Komisie (ES) č. 608/2004 (Ú. v. EÚ L 304, 22.11.2011, s. 18) a články 5 až 8 vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) č. 1337/2013 z 13. decembra 2013, ktorým sa stanovujú pravidlá pre uplatňovanie nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1169/2011, pokiaľ ide o uvedenie krajiny pôvodu alebo miesta pôvodu pre čerstvé, chladené a mrazené mäso zo sviň, oviec, kôz a hydiny (Ú. v. EÚ L 335, 14.12.2013, s. 19).

⁽⁷⁾ článok 2 ods. 2 písm. g) a článok 26 nariadenia (EÚ) č. 1169/2011.

⁽⁸⁾ Odôvodnenie 33 a článok 2 ods. 3) nariadenia (EÚ) č. 1169/2011.

⁽⁹⁾ článok 6 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES z 11. mája 2005 o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 84/450/EHS, smernice Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 („smernica o nekalých obchodných praktikách“) (Ú. v. EÚ L 149, 11.6.2005, s. 22), v ktorom sa uvádza, že „zemepisný alebo obchodný pôvod“ je jeden z prvkov, kvôli ktorému možno obchodnú praktiku považovať za klamlivú, a článok 26 ods. 3 a článok 36 nariadenia (EÚ) č. 1169/2011.

⁽¹⁰⁾ Od roku 2005 nie sú v Gaze žiadne izraelské osady.

⁽¹¹⁾ Alebo porovnateľné výrazy ako napríklad „s pôvodom v“, „výrobok [štátu]“ alebo „vyrobené v“, ktoré sa v závislosti od kontextu tiež používajú.

⁽¹²⁾ Toto označenie nemožno vykladať ako uznanie Palestínskeho štátu a nie sú ním dotknuté pozície jednotlivých členských štátov k tejto otázke.

⁽¹³⁾ V prípade potreby možno uviesť aj východný Jeruzalem.

(10) V prípade výrobkov zo západného brehu Jordánu alebo Golanských výšin, ktoré pochádzajú z osád, by označenie obmedzené na „výrobok z Golanských výšin“ alebo „výrobok zo západného brehu Jordánu“ nebolo akceptovateľné. Aj keby tieto označenia označovali širšiu oblasť alebo územie, z ktorých výrobok pochádza, neuvedenie dodatočných zemepisných informácií a skutočnosti, že výrobok pochádza z izraelských osád, by spotrebiteľa uvádzalo do omylu, pokiaľ ide o skutočný pôvod výrobku. V takýchto prípadoch je nutné pridať výraz „izraelská osada“ alebo jeho ekvivalent – napríklad v zátvorkách. Preto možno použiť výrazy ako napríklad „výrobok z Golanských výšin (izraelská osada)“ alebo „výrobok zo západného brehu Jordánu (izraelská osada)“.

(11) V každom prípade v súlade s právnymi predpismi Únie v oblasti ochrany spotrebiteľa sa označenie pôvodu stáva povinným vtedy, ak by – v prípade potravín – neuvedenie danej informácie uviedlo spotrebiteľa do omylu, pokiaľ ide o skutočný pôvod tovaru⁽¹⁴⁾, a ak by – v prípade akéhokoľvek ďalšieho tovaru – neuvedenie informácie, ktorá má význam z hľadiska prijatia informovaného rozhodnutia o obchodnej transakcii, zapríčinilo alebo by bolo pravdepodobné, že zapríčiní, že priemerný spotrebiteľ urobí rozhodnutie o obchodnej transakcii, ktoré by inak neurobil⁽¹⁵⁾. V takých prípadoch by boli relevantné príklady uvedené v predchádzajúcom odseku.

(12) Hospodárske subjekty majú informácie o pôvode často k dispozícii v rôznych podobách⁽¹⁶⁾. V mnohých prípadoch možno túto informáciu nájsť v colnej dokumentácii. Ak pri dovoze využívajú preferenčné zaobchádzanie, k výrobkom musí byť priložený dôkaz o preferenčnom pôvode vydaný Izraelom⁽¹⁷⁾ alebo palestínskymi orgánmi⁽¹⁸⁾. Aj iné doklady ako napríklad faktúry, dodacie listy, prepravné listiny môžu poskytnúť označenie pôvodu výrobkov. Ak informácie nie sú ľahko dostupné zo sprievodných dokladov, hospodárske subjekty môžu vyžadovať informáciu o pôvode priamo od svojich dodávateľov alebo dovozcov.

⁽¹⁴⁾ článok 26 ods. 2 písm. a) a ods. 3 nariadenia (EÚ) č. 1169/2011.

⁽¹⁵⁾ článok 7 ods. 1 smernice 2005/29/ES.

⁽¹⁶⁾ Napríklad v prípade potravín pozri článok 8 nariadenia (EÚ) č. 1169/2011, pokiaľ ide o vzťah medzi maloobchodníkmi a ich dodávateľmi.

⁽¹⁷⁾ V tejto súvislosti pozri Oznámenie dovozcom – Dovozy z Izraela do EÚ (Ú. v. EÚ C 232, 3.8.2012, s. 5).

⁽¹⁸⁾ Na celú škálu výrobkov zo západného brehu Jordánu, z pásma Gazy a východného Jeruzalema sa vzťahuje Európsko-stredomorská dohoda o dočasnom pridružení v oblasti obchodu a spolupráce medzi Európskym spoločenstvom na jednej strane a Organizáciou pre oslobodenie Palestíny (OOP) v prospech Palestínskeho správneho orgánu pre západný breh Jordánu a pásma Gazy na strane druhej, podpísaná v Bruseli 24. februára 1997 (Ú. v. ES L 187, 16.7.1997, s. 3).